ТОЛЕРАНТНІСТЬ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ

Викладач – к. пед. н., доцент Третяк Оксана Миколаївна

Кількість кредитів – 7
Семестр – 4-й

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Толерантність в інклюзивному просторі» є вибірковим компонентом у процесі фахової підготовки здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, майбутнього вчителя початкової школи.

У процесі вивчення дисципліни «Толерантність в інклюзивному просторі» здобувачі вищої освіти отримують знання про толерантність як ціннісну основу інклюзивної освіти; зміст толерантності у ставленні до дітей із особливими освітніми потребами; риси характеру, притаманні толерантній особистості; типи толерантних взаємодій, серед яких наголос робиться на діалозі, співпраці та взаємодії.

На основі аналізу зарубіжної та вітчизняної літератури майбутні вчителі початкової школи ознайомлюються із загальними складниками толерантності – поведінковим, емоційним, особистісним та когнітивним; основними функціями та рівнями толерантності, які визначають міру особистісного сприйняття педагогами й здоровими учнями дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі. Розглядається проблема організації виховної роботи молодших школярів в умовах інклюзивної освіти. Студенти ознайомлюються з організаційно-педагогічними умовами створення толерантного освітнього середовища інклюзивної школи; формами виховної роботи з молодшими школярами в умовах інклюзивного середовища: масові, групові (гурткові), індивідуальні, позакласні, позашкільні. Аналізуються методи виховання толерантності як якості особистості учнів молодшого шкільного віку та майбутніх учителів початкової школи.

Мета курсу: формувати у майбутніх учителів початкової школи толерантне ставлення до дітей з особливими освітніми потребами; навчити організовувати толерантне освітнє середовище в інклюзивному класі, забезпечувати партнерство та взаємодію суб’єктів освітнього процесу в інклюзивному просторі.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними міжнародними правовими документами, державно-правовими актами, спрямованими на створення соціально-економічних передумов для інтеграції в суспільство дітей з особливостями розвитку;
- ознайомити зі змістом понять «інклюзивна освіта», «толерантність»; особливостями формування толерантного інклюзивного середовища у початковій школі; компонентами професійно-особистісної готовності майбутнього педагога до роботи в умовах інклюзивної освіти; формами та методами виховної роботи з учнями молодшого шкільного віку в інклюзивному класі.

Очікувані результати вивчення курсу

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до навчання, розвитку продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення. Здатність до самокритики і сприймання конструктивної критики.

ЗК-2. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та вреґулювання конфліктів.

ЗК-4. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

ЗК-5. Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.

ЗК-6. Здатність цінувати та поважати різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

ЗК-7. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ЗК-8. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання учнів початкової школи, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами. Здатність приймати обґрунтовані рішення в педагогічному середовищі та діяти в нових ситуаціях.

ЗК-9. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, які забезпечують процес розвитку й саморозвитку, сприяють творчому підходові до освітнього процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.

ЗК-10. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язберігальної діяльності в освітньому середовищі початкової школи та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-8. Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

СК-9. Здатність розуміти цінності інклюзивної освіти, створювати інклюзивне середовище (внутрішній інтер'єр класної кімнати); здатність підготувати освітнє середовище до процесу інклюзивного навчання.

СК-10. Здатність до змін та удосконалення якостей особистості дитини, вищих її психічних функцій, особливостей життєдіяльності.

СК-11. Здатність підготувати учня з особливими освітніми потребами до освітнього процесу, розуміння сутності виучуваного навчального матеріалу для подальшого навчання; здатність створити умови для розвитку можливостей і самореалізації особистості школяра в соціумі, зберегти якість життєдіяльності.

СК-12. Здатність усвідомлювати значущість поліфункціональної педагогічної діяльності, розуміння сутності соціальних проблем, які існують у суспільстві та в учнівському колективі, де спільно навчаються діти з обмеженнями життєдіяльності; здатність розвивати у собі професійно важливі та особистісно значущі якості, які виражають соціальну та професійну спрямованість; якості характеру, які виражають ставлення до дітей і людей взагалі, вольові та емоційні риси.

СК-16. Здатність приводити в дію юридичні, психологічні механізми попередження і подолання негативних явищ, організовувати надання соціально-терапевтичної допомоги тим, хто її потребує; відстоювати права та інтереси учнів з особливими освітніми потребами.

СК-17. Здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід учнів з особливими потребами до навчання, створювати належні умови для навчання дитини відповідно до її віку.

Програмні результати навчання

ПРН-11) створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє комфортному навчанню всіх учнів, незалежно від психофізіологічних порушень, соціально-культурно-економічного контексту;

ПРН-13) діагностувати та здійснювати педагогічний супровід учня з особливими освітніми потребами та його сім'ї;

ПРН-15) комунікувати, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач;

ПРН-16) прогнозувати, проєктувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету;

ПРН-17) використовувати засоби вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя; використовувати іноземні мови у професійній діяльності;

ПРН-19) відповідати за розвиток професійного знання і практик, уміння оцінювати стратегічний розвиток команди;

ПРН-20) усвідомлювати необхідність подальшого навчання, яке є автономним та самостійним.

Очні консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щосереди, з 10.00 до 13.00.

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка і щочетверга, з 12.00 до 16.00.

E-mail викладача: **ksenijat2017@gmail.com**